కర్పూరపు బొమ్మ

ఎ.ఎన్. జగన్నాథ శర్మ

చిన్నగా జల్లు కురుస్తోంది.

ఆ డాబా ఇంటికి కొంచెం దూరంగా పొలాలుదాటి చీకటిలో కలిసిపోయిన చర్చి నుండి ఏ లోయల్లోనో దారి తప్పిన బాటసారి భయానికి భయంగా వేసుకునే కేకల్లా-విషాదింలో కీచుపోయిన స్త్రీ కంఠంలా, రాత్రి పన్నెండును తెలియ జేస్తూ గంటలు మ్రోగాయి.

ఆ ఇల్లు చర్చికి కొంచెం దూరంగా, పొలాలు దాటి ఇవతల రోడ్డువార దీపపు కాంతిలో వెల్ల వేయించని ఇల్లులా వెల వెలాపోతోంది.

అక్కడి కాంతికి అలవాటుపడ్డ కళ్లు జాగ్రత్తగా ఆ ఇంటిని చూస్తే లేత నీలం రంగు పెయింట్ వేసిన ఓ కిటికీ, దాని వూచలూ కన్పిస్తాయి. తర్వాత ఇటు ద్వారం - తర్వాత ఆ ఇంటిని కప్పేస్తూ ప్రక్కిల్లు.

వూచలున్న కిటికీ గదిలో ఎప్పుడూ ఓ మనిషి ఏదో ఒకటి రాస్తూ, గది మధ్య చాపమీద మేల్కొని వుంటాడు.

అతను ఇప్పుడు ఏదో రాస్తూ వున్నాడు. రాస్తూ రాస్తూ పెన్ను మూడిచి కిటికీ దగ్గరగా వచ్చి నిలబడ్డాడు. మెత్తగా కురుస్తున్న జల్లునీ-మసగ్గా వున్న వీధి దీపాన్నీ, చీకట్లో తడుస్తూ నిల్చున్న వీధి ముంగిటి తాటిచెట్టునూ చూస్తు న్నాడు.

తాటిచెట్టుదగ్గర అస్పష్టంగా ఏవో ఆకారాలు కదిలాయి. అతను కళ్ళు పెద్దవిగా చేసుకుని చూసాడు. కదిలి, కదిలి ఆ ఆకారాలు మసక కాంతిలోనికి వచ్చాయి.

తెల్లని చీరకొంగు తలమీదుగా ముసుగేసుకుని, కొంగు చివర్ని పండ్ల మధ్య నొక్కిపెట్టినట్లుగా వుండి-కుడి చేతిని తొమ్మిది పదేళ్ళ పాప మెడ మీదుగా చుట్టి - ఎడమచేతితో పెద్దది కాని లెదర్ బాగును పూపుకుంటూ ముందు ముందుకు నడచి వస్తోంగో యువతి.

తలొంచుకున్న ఆమె ముఖం అతనికి

కన్పించటంలేదు. కాని ప్రక్కనున్న పాప ముఖంలో కళ్ళు పెద్దవని అతను గ్రహించాడు.

సుతారంగా తలుపులు చప్పుడయ్యాయి. క్షణంలో అతను తేరుకున్నాడు. శబ్దం చేస్తున్న తలుపులు తనింటివేసని యోచించి గాభరాగా ద్వారాన్ని తెరిచాడు.

పాప లంగాని ఎత్తి పట్టుకుని చొరపగా ఇంట్లోనికి ప్రవేశించింది. ఆమె మాత్రం ద్వారం అవతలే నిలబడి అతని కళ్ళల్లోకి చూస్తోంది.

"ఎవరు!? కమలా!?" అన్నాడతను ఆశ్చర్యపోతూ.

నవ్విందామె.

"రా, రా లోపలికి." అతని కంఠం మెత్తగా వుంది.

ముఖాన్ని చేత్తో తుడుచుకుంటూ లోనికి ప్రవేశించిందామె. తలుపులు మూసి ఆమె వెనుక అయోమయంగా నడిచాడతను.

గదిలో హరికెన్ దీపపు వెలుతురు ఎదురుగా వున్న చీడీ మీదను, అలా నట్టింటికీ ప్రాకుతోంది. నట్టింటి మధ్యగా రెండు మంచాలున్నాయి. ఒక దానిమీద ఒత్తిగిలి పడుకుంది అతని భార్య. ఇంకోదానిమీద ముడుచుకు పడుకున్నారు అతని పిల్లలిద్దరూ.

ఆమె ఇంటినంతా పరికించి చూసింది.

"అటు పద గదిలోనికి" అన్నాడతను.

మౌనంగా నడిచిందామె.

హరికెన్ దీపం దగ్గర గొంతిగిల్లా కూర్చొని, అక్కడున్న కాగితాల్ని యేరుతూ ఆ వెల్తురులో చదువుతోంది పాప.

"ఎవరీ పాప?" అడిగాడతను.

"నా కూతురు సీత" ఆమె కంఠం బొంగారుగా వుంది.

"సరే" అంటూ చీడీమీదకు వెళ్ళి దండెంమీదుగా వ్రేలాడుతున్న తుండు గుడ్డను తెచ్చి ఆమెకు అందించాడు.

ఒత్తుగా వున్న జుత్తును ముందుకు లాక్కొని చివరల్ని తుడుచుకుందామె.

"ఆకలేస్తోంది, అన్నం పెడతావా." మెడను తుడుచుకుంటో అడిగింది.

ఆ మాటకి సీత ఇటు చూసింది. "ఊఁ" అంటూ నట్టింట్లోకి వెళ్ళాడతను. భార్యని లేపాడు. ఆవిడ బద్ధకాన్నొదిలి శ్రద్ధగా విస్తుపోతూ వింది-అతని మాటలు.

"కమలా-పిల్లా వచ్చారు. వాళ్ళకి ఆకలిగా వుందట. లేచి అన్నం వండగలవా"?

విస్మయంగా అడిగిందావిడ— "ఎవరండీ?"

"అదంతా తర్వాత చెప్తాను. ముందు అన్నం వండి, చారు పెట్టు." ముందు గదిలోనికి వచ్చి నిల్చున్నాడు.

"ఏమండీ" నట్టింట్లోంచి పిలిచింది పతి భార్య.

"లెండి భోజనాలు చేద్దురుగాని" అన్నాడు పతి.

*　　　*　　　*

"నీ భార్య పేరు?" గదిలోనికి వచ్చి, కొంగుతో పెదాల్ని అద్దుకుని కనుబొమ్మల్ని చేత్తో రాసుకుంటో అడిగింది కమల, చాపమీద కాగితాల్ని దొంతి పెడ్తున్న పతిని.

"శాంతి"

"పాపం! శాంతిలో కల్లోలం రేగింది కాబోలు-బెంబేలుపడ్తూ భయంగా చూస్తూ వడ్డించింది."

"అది నా భార్యగా."

"అబ్బ! ఉక్క-పోస్తోంది డాబా గదిలో. జల్లు పడటం లేదుగా అలా గట్టంబట నడిచొద్దామా?"

"ఇది రాత్రి. ఒంటిగంట

అయ్యింది జల్లుకూడ పడింది గట్లు తడి తడిగా వుంటాయి పాములూ అవీ వుంటాయి పొలాలకు అవతల వైపు శ్మశానాలు కూడ వున్నాయి. దెయ్యాలంటే నాకు భయమని నీకు తెల్సుగా" చాపను దులుపుతూ అన్నాడు పతి

"నేను నీ ప్రక్కనే వుంటాగా" అందామె

అందుకే నను రాకూడదు '

"పతీ!" బొంగురుగొంతు మృదువుగా సుళ్లు తిరుగుతున్నట్టుంది ఆమె వైపు చూసాడు పతి

సన్నటి చీర కట్టుకుంది ఎముదే మీగి కుంకుడులు అంటుకొనున్నాయి కాటుకలేని కళ్ళు కడిగినట్టున్నాయి. గులాబీరంగు పెదవులు వణుకుతున్న

ట్టున్నాయి. సన్నని కంఠనాళాలు అదురుతున్నాయి. మనిషి బాగా చిక్కిపోయినట్టుంది. రంగు పేలిపోయిన కర్రబొమ్మలా వుంది.

భారంగా కళ్లు మూసుకుందామె.

"కమల" అనుకున్నాడతను ఏ భావమూ లేకుండా మనసులో.

"సరే వేగంగా వచ్చేద్దాం" గొంతును నొక్కుకున్నట్లుగా అన్నాడు పతి.

కడిగిన ముత్యాలులా ఆమె కళ్లు మెరిసాయి. హరికెన్ లాంతరు చేత్తో పట్టుకొని 'పద' అన్నట్టుగా ముందు నడిచాడతను.

దులిపిన చాపమీద బొమ్మర్లా పడుకుంది సీత. నిద్రపోతోంది. కమల కూతురి దగ్గరగా వెళ్లింది. ఆప్యాయంగా కూతురి తలను నిమిరి కంఠం వెనుక భాగాన్ని ముద్దుపెట్టుకుంది. లేచి, గది తలుపులు దగ్గరగా లాగి, నిలబడిందక్కడే.

నట్టింట్లో—లాంతర్ని ముఖం మీదుగా ఎత్తి పట్టుకుని ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు పతి భార్యతో.

శాంతి ఆ వెలుగులో ముఖాన్ని ముద్ద చేసుకుని మాట్లాడుతోంది.

"పద కమలా!" వస్తూ అన్నాడు పతి.

పొలాలు గట్లు గరికతో పచ్చగా—చల్లగా—తడి తడిగా వున్నాయి. ప్రక్క పొలాలలో ఇంతకుముందు వర్షంనీరు మడుగుకట్టి వుంది. 'గొల్లు' మన్నట్లు గట్లమీంచి కప్పలు మడుగులోనికి గెంతుతున్నాయి. కమల ముందునుంచీ ఏదో ప్రాకుతూ పోతోంది. దూరంగా వున్న పొలాలలో చీకటి కురుస్తున్నట్టుగా వుంది. ఆట్టే దూరంలేని ప్రక్క పొలంనుంచీ పొగ చుట్టుకుంటూ లేస్తోంది. ఆకాశం గాఢంగా మబ్బు పట్టి వుంది. పొలాలకు ఇవతలి వైపు వున్న శ్మశానాల వైపు చూస్తూ నడుస్తున్నాడు పతి. చీరె కుచ్చెల్లను ఎత్తి పట్టుకుని నడుస్తోంది కమల. గరికలేని, తడి లేకుండా కన్పించే మట్టిగట్టుమీద కూర్చుంది కమల. పతి దీపాన్ని పట్టుకుని నిలబడ్డాడు. 'కూర్చో' మన్నట్లుగా అతని ఎడమచేతి చూపుడు వ్రేలును లాగిందామె చతికిలబడ్డాడతను ఇబ్బందిగా, లాంతర్ని ప్రక్కగా పెట్టుకుంటూ.

"పొలాలకు ఇంత దగ్గరగా ఇల్లుండటం చాలా బాగుంది కదూ?" అడిగింది కమల. ఆమె వైపు చూసాడు పతి.

"పతీ, నువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడివి."

"ఏం అలా అన్నావ్?"

"కాకపోతే ఇంతో అంతో యస్సెల్సీ పాసయ్యావు. అంతా తుడుచుకుపోయినా ఓ పదెకరాల భూమంటూ వుందనుకుంటాను. తగ్గ భార్య.

ముద్దుగా ఇద్దరు పిల్లలు. ఒద్దికగా ఓ డాబా ఇల్లు...—"

"అయితే."

మెళ్లో వున్న పూసల గొలుసును చేత్తో రాసుకుంటూ కూర్చుందామె. లాంతరుచుట్టూ మూగుతున్న పురుగుల్ని చూస్తున్నాడు పతి.

ఏదో నిర్ణయానికి వచ్చినట్లుగా అడిగింది కమల— "పతీ! నామీదో కథ రాయకూడదూ!"

నవ్వాడతను.

"కాదు పతీ! ప్లాట్ నేనిస్తాను. కథ నువ్వు వ్రాయి."

చలిగాలి వీస్తోంది. కమల చొరవగా అతని ఒడిలో వాలింది. అతని కంఠాన్ని చూస్తోంది. ఆమె కుడిచేతిని అతని మెడమీదుగా పోనిచ్చి నిమరసాగింది. లేచి, వొత్తిగిల్లి అతని గుండెను ముద్దు పెట్టుకుంది.

"ఏమిటిది?" పతి ప్రశ్న.

"నా కోరిక" కమల జవాబు.

"పతీ! కథ చెప్పనా?"

"లేచి చెప్పు."

"ఊహుఁ, ఇలాగే వుండి చెప్తాను. ఎందుకో తెల్సా? కథ చెప్తున్నప్పుడు మరచిపోలేని అనుభూతి నాక్కావాలి."

"ఆహఁ"

పూసల గొలుసును చేత్తో రాస్తో— అతని ముఖంలోకి చూస్తూ— "నాకు సిక్‌స్టీలో పెళ్ళయింది'' అంది కమల.

"కథ చెప్తానన్నావ్" జబ్దుకున్నాడతను.

"అదే చెప్తున్నాను, శ్రద్ధగా విను. నాకు సిక్‌స్టీలో పెళ్ళయింది. ఫ్రెళ్లి కొడుకు నాకు బాగా పరిచయస్థుడు. తెల్లగా వుంటాడు. జుత్తు కళ్ళల్లోకి పడుతూ వుంటుంది. ఎప్పుడూ తెల్లని బట్టలే తొడుక్కుంటూ వుంటాడు. నేనంటే అతనికి అభిమానమని చెప్పలేను. నామీద అతనికి సానుభూతి ఎక్కువ. మా ఇంటిప్రక్కనే ఆ పుణ్యమూర్తి వుంటుండేవాడు. ఏదో పల్లెటూళ్లో అతనికి పాడీ పంటా వుందని, చదువురీత్యా ఇక్కడుంటున్నాడని తెలుసుకున్నాను. ఏదో థర్డ్ ఫామ్‌తో చదువు నే నాపేయడంవల్ల ఆ రోజుల్లో ఏ పుస్తకాలైనా తెగ చదివేదాన్ని. అతని దగ్గరకు పుస్తకాలకంటూ వెళ్ళి పరిచయాన్ని వృద్ధిచేసుకున్నాను. అతను నన్ను బాగా అంచనా వేసుకున్నాడు. మా అమ్మా నాన్నతో నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటానని చెప్పేట్ట. ఆ రోజు రాత్రి మా అమ్మా నాన్నా నన్ను బ్రతిమలాడారు. ఒకవిధంగా నన్ను అర్థించారు. సరే అన్నాను. పెళ్ళయింది."

పతి ఆకాశాన్ని చూస్తున్నాడు.

"పతీ!"

"ఆఁ చెప్పు......"

"ఆ రోజు మా మొదటిరోజు.

అతను ముస్తాబై నన్ను ముస్తాబు చేస్తున్న గదిలోనికి వచ్చి నిలబడ్డాడు. వెళ్లి అతన్ని ముద్దుపెట్టుకోవాలన్పించింది. అతను నా వైపు చూసి నవ్వుతున్నాడని నాకు తెల్సు. ఇంతలో నా బాయ్ ఫ్రెండ్స్ చొరబడ్డారు గదిలోనికి. అమ్మా నాన్నా ఆందోళనగా తిరుగుతున్నారు. నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నాయా అన్పించింది. వాళ్లు అతన్ని చూసారు. నా దగ్గరగా వచ్చి చుట్టుముట్టి మాటలతో నానా హంగామా చేసారు. అంతే! అతను గదినుంచి చర చరా వెళ్ళిపోయాడు. వాకిట్లో అతని తల్లిదండ్రులు మా అమ్మా నాన్న మీద ఎగిరిపడ్తున్నారు. చుట్టాలు ఆశ్చర్యపోతున్నారు. బాయ్ ఫ్రెండ్స్ చలాకీగా మాట్లాడుతూ అల్లరిచేస్తూనే వున్నారు. పెద్ద గలాటా జరిగింది. వాళ్ళంతా వాళ్ల పల్లెటూరు వెళ్ళిపోయారు.

బంధం తెగిపోయిందనుకున్నాను. కాని, అతను మాత్రం వారం వారం మావూరొస్తూ నన్ను కలుసుకునేవాడు. నా ప్రవర్తన మార్చుకొనమనేవారు. నేను మాత్రం అతన్ని పురుగుని చూసినట్టు చూసేదాన్ని. కారణం? నా గురించి అతనికి 'అన్నీ' తెలుసు. మా పరిచయాలు అంత గాఢమైనవి. కేవలం నన్ను ఫూల్ని చెయ్యడానికే ఈ వివాహ తతంగం జరిపించా డనిపించింది. అతనిమీద విపరీతమైన కసి అప్పట్లో. ఆఫ్‌కోర్స్. నేను మాత్రం జాలీగానే వుండేదాన్ని. ఎప్పట్లా నేను మా ఇంటికి రాత్రి పదింటికే వస్తూ వుండేదాన్ని. అమ్మ నెత్తీ నోరూ బాదుకునేది. నాన్న అయోమయంగా ఇంటి గుమ్మం ముందు కూర్చునేవారు. ఆ ఇంట్లో నా గురించి ఆశగా ఎదురు చూసేది నా ఆఖరి చెల్లి 'రమ' ఒక్కత్తే. దానికి అయిదేళ్ళు. రాత్రి నేనొస్తున్నప్పుడు దానికి మిఠాయి తెస్తుండేదాన్ని. వీధిలోవాళ్లూ- వూర్లోవాళ్లూ- ఎక్కువగా ఆడవాళ్ళు నాకు నీతులు చెప్తుండేవారు. వాళ్ళు నన్నసహ్యించుకునేవారు. నేను మాత్రం వాళ్ళని అసహ్యించుకోనూ!

ఒకరోజు నాకు తెల్సింది నా ఫ్రెండ్ మధుగాడి విషయం. వాడో వుత్త ఫూల్. మంచి డబ్బున్నవాడు. నన్ను ప్రేమించాట్ట. కాదు. నన్ను ఆరాధించేవాడు. వాడు—నాకు పెళ్ళయిందని తెలిసి—నేను ఒకరి సొంతం కాబోతున్నానని తెలిసి భయపడి—ఆ రోజు ఆ బాయ్ ఫ్రెండ్సుని పంపిచాట్ట అని చెప్పి, తర్వాత తనేదో కంపెనీ వ్యవహారంమీద బొంబాయి వెళ్తున్నానని, నన్నుకూడ రమ్మనమని ప్రాధేయపడ్డాడు. నే వాడితో వెళ్ళిపోయాను.

"కాదు. వాడితో లేచిపోయావు" గర్జించింది పతి కంఠం.

నవ్వింది కమల — "అబ్బ! ఈర్ష్య!"

వాళ్ళకి దగ్గరగా ఎవరో ముసుగు కప్పుకుని ఒక చేత్తో టార్చి - ఇంకో చేత్తో కర్రా పట్టుకుని వస్తున్నారు.

"ఎవులు! పంతులు బావూ" అడిగాడా వ్యక్తి.

"నేనేనోయ్" అన్నాడు పతి.

"ఇదేటి బావూ ఇంత రాతిరేల ఈ గిట్లంట కూకోడం!"

"వూరకనే నిద్ర పట్టక........"

"ఇగో సిన్న సినుకులు వొడుతున్నాయి. వానొచ్చేత్తాది బావూ."

"నువ్వెక్కడికి వెళ్తున్నావు?"

"దోస ఏసినానుగదా పొలంలో- నోంచలు ఎవులూ వొట్టికెలిపోకుండా కాపలా! మీరెయ్యానేదేటి బావూ ఈ సాలు?"

"లేదోయ్."

"వత్తా బావూ."

ఆ మనిషి దూరం అయిపోయేవరకూ మాట్లాడలేదు కమల. పతి స్థిరంగా కూర్చోలేకపోతున్నాడు. కమల కళ్ళు మూసుకుని చెప్ప నారంభించింది—" ఇప్పటికి తెలుసుకుని వుంటాడా పెళ్ళి కొడుకు. ఒక ఆడదాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవడం కష్టం అని. కాని ఇప్పటికీ ఒక ప్రశ్న అతన్ని వేదిస్తూనే వుంటుంది. సామాన్యురాలు కమలకి ఈ ఆడంబరం లాంటి తెగింపు ఎందుకంటూ, అని."

క్షణం ఆగింది కమల.

"చిన్నప్పట్నించీ నా ప్రవర్తనే అంత. జ్ఞానం తెలియక ముందే మొగ్గ విడని మల్లెలా అందంగా ఉండేదాన్ని- తర్వాత ఎనిమిదేళ్ళకు బాగా విచ్చుకుని పరిమళాన్ని పోగొట్టుకున్న మల్లెలా అసహ్యంగా తయారయ్యాను. అప్పట్నించీ నా ఆటలు ఎలాంటివంటే మొగుడూ—పెళ్ళాం ఆటలు ఆడేదాన్ని. కడుపు— పురుడు — కానుపు — కేకలు— పిల్లాడు పుట్టాడంటూ ఓ రుబ్బుడు పొత్రాన్ని గుండెలకు హత్తుకోవటం— ఇవన్నీ నాకు బాగా తెలుసు. అలాంటి వాతావరణంలో పెరిగాను. మా నాన్న పెద్ద బ్రతుకు బతికి చితికిపోయి రైస్ మిల్లులో ఎకౌంటెంట్ గా పనిచేసేవాడు. నేను వాళ్ళసంతతికి నాగోలుదాన్ని. నా మీదో ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. క్రిందో ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. అందరికన్నా పెద్ద దాన్ని ఎలాగోలా పెళ్ళి చేసాడు నాన్న. తర్వాత ముగ్గురం గుజ్జాల్లా ఎదిగి కూర్చున్నాం.

నాన్న మమ్మల్ని పట్టించుకునేవాడు కాదు. ఎప్పుడూ డీలగా ఇంటికి వచ్చేవాడు—పడుకునేవాడు—వెళ్లేవాడు. ఇదీ అతని పరిస్థితి. ఎలాగోలా నన్నొకర్దాన్ని ఎనిమిదో తరగతివరకూ చదివించగలిగారు! అదీ నా పోరు పడక. ఆ రోజుల్లో నా పరిస్థితి—అందర్లా నాకూ మంచి బట్టలు కట్టుకోవాలని వుండేది.

అప్పటి ఫాషన్లమీద తెగ మోజు వుండేది వాటిని తీర్చుకుందికి నా దగ్గర డబ్బులు వుండేవికావు. అందుకని నాన్నగారి జేబులో అయిదూ – పది దొంగిలించేదాన్ని. వాటితో రిబ్బన్లు–ఫేస్‌పౌడర్లు – కాటుక – తిలకం – సినిమాలు......వీలున్నప్పుడు హోటల్స్‌కంటూ వెళ్లేదాన్ని. ఆ కారణంగా నాకో ఇద్దరు ముగ్గురు డబ్బున్న ఆడపిల్లలు స్నేహితులుగా ఏర్పడ్డారు. వాళ్ళతో తిరుగుతూ – వాళ్ళతో మసల్టానికి యింకా డబ్బు అవసర మయ్యేది. డబ్బుకోసం బాయ్ ఫ్రెండ్సును ఏర్పరచుకున్నాను. వాళ్ళని పదీ పాతికా నవ్వుతూ అడిగేదాన్ని. వాళ్లు మురిసిపోతూ ఇచ్చేవాళ్ళు.

నా సినిమాలు–నా ఖరీదైన వస్తువులూ చూసి నాన్నా – అమ్మా భయపడేవాళ్ళు. కాని, నాన్న నన్నెప్పుడూ గద్దించి అడగలేదు అమ్మ మాత్రం నా ప్రవర్తన – నాన్న మౌనతనం చూస్తూ ఏడుస్తూ వుండేది.

ఒక రోజు నాకు బాగా జ్ఞాపకం. నేను అద్దంముందు నిల్చుని నుదుటి ముంగురులు సర్దుకుంటూ – ముఖాన్ని ఎత్తయిన గుండెనూ చూసుకుంటో – ఎక్కడ్నించో ఎరువు తెచ్చిన లిప్‌స్టిక్‌ను నా పెదాలకు రాసుకుంటూ వుండటం అమ్మ చూసింది. 'సాని రంకు ముండ' అని నన్ను తిట్టి కొట్టింది నాతో గింజుకోవటంలో బాటిల్ క్రిందపడి బ్రద్దలైంది. నాకు వెర్రికోపం వచ్చింది. అమ్మ జుత్తు పట్టుకు గుంజి విసురుగా నేలమీదకు తోసేసాను. అమ్మ మూతీ మోకాలూ రక్కుకున్నాయి. ఆ రాత్రి అమ్మ నాన్నతో అంతా విడమరచి చెప్పినట్టుంది. నేనొచ్చేసరికి నాన్నగారు వుగ్ర నరసింహులై వున్నారు. నన్ను చావబాదారు. వెయ్యాలనే పెద్దగా కేకలు వేస్తూ ఏడ్చాను. చుట్టు ప్రక్కల వాళ్ళంతా వచ్చి మూగారు. వాళ్ళంతా నాన్నని సముదాయిస్తుంటే నే నేడుస్తూ నాన్నని 'కనడం అంటే పెళ్ళాంతో కులుకుతూ కన్నావు కాని, పెంచడ తెలీని వెర్రి ముఖం' అన్నాను కర్కశంగా. నాన్న రెచ్చిపోలేదు. బుర్ర దించుకుని వెళ్ళిపోయి రాత్రంతా ఎక్కడో తిరిగి తిరిగి ఇంటికొచ్చి అమ్మ పడుకున్న గదిలోనికి వెళ్ళబోతుంటే – 'తిండి లేకపోతే వుండగలడు కాని, అది లేకపోతే వుండలేడు' అన్న నా మాటలకి తెల్లవార్లూ నాన్న ఏడ్వటం నాకు బాగా తెలుసు. ఆ రోజు నుంచీ నాన్నగారు నా వూసు ఎత్తడం మానేసారు. నేను స్వేచ్ఛగా తిరిగే దాన్ని. వేళకి ఇంత అన్నం మాత్రం పడేస్తూ వుండేవాళ్ళు వాళ్ల ధర్మమా అని. అప్పట్లోనే నాకు ఆ పెళ్ళికొడుకుతో పరిచయం కావటం–పెళ్ళి ఇవన్నీ జరిగాయి " ఆగింది కమల.

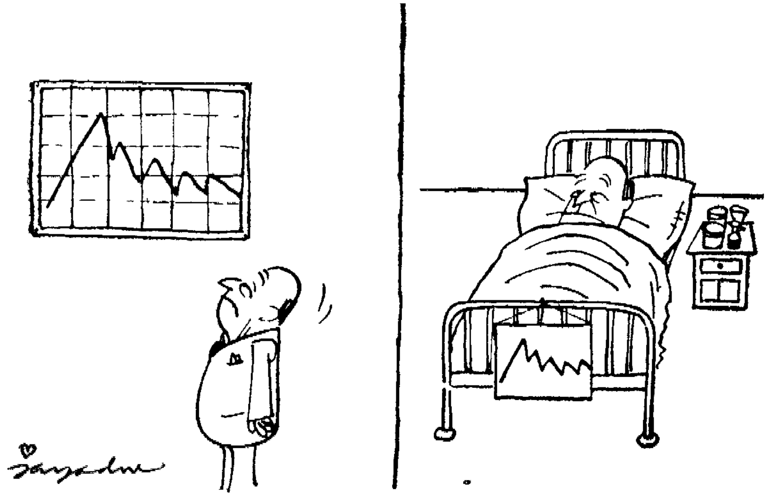

విసురుగా తన వొడినుంచి ఆమెను లేపాడు పతి. అమాయకంగా అతన్ని చూసింది కమల.

"శాంతి, డాబామీంచి మన ఇద్దర్నీ చూస్తోంది" అంటూ అటు చూపాడు పతి.

కమల చూస్తూ అంది—"ఇంకా నిద్ర పోలేదేమో!"

"అదీ ఆడదేగా" అన్నాడతను.

జల్లు పుంజుకుంది.

"తడిసిపోతున్నాం, ఇంటికి పోదామా?"

''వద్దు పతీ! చెప్పేను కదూ, నాకు మరచిపోలేని అనుభూతి కావాలని. నేనున్న ఈ మూడు గంటలూ - ఈ జల్లు ఇలా పడ్తూనే వుండాలి. ఈ చలి గాలి ఇలా వీస్తూనే వుండాలి. నేనిలా నీ ఒడిలో పడుకుని కథ చెప్తూనే వుండాలి" అంటూ అతని ఒడిలో వాలి పోయింది కమల.

''అండర్‌స్టాండ్ మై డియర్ బుల్లి పతీ! అదీ నే పుట్టి పెరిగిన వాతావరణం. అవీ నా కోర్కెలు. అదీ నా ప్రవర్తన. కేవలం బొంబాయి చూస్తా నన్న కోర్కెతోనే కాదు. ఆ పెళ్ళి కొడుకుమీది కసితోకూడ మధుగాడితో నేను పారిపోయాను. నువ్వు జీవితాన్ని ప్రేమించి నన్నొదులుకున్నావు. నేను జీవితాన్ని ఓ ఎడ్వంచర్‌గా తీసుకుని..." తన కంఠం వొణుకుతున్నట్టనిపించింది కమలకి. తమాయించుకుంది. "ఎక్కడికి వచ్చాం మనం?" అడిగింది.

''ఆఁ బొంబాయి వెళ్ళాం. బొంబాయంతా మేమేఁ అయినట్టుగా తిరిగాం. ఓ నెలరోజులు జీవితం ఓ వెలుగు వెలిగి నట్టయింది మధు డబ్బు బాగా

ఖర్చు చేస్తున్నాడు. సినిమాలంటాడు. షికార్లంటాడు. క్లబ్బంటాడు. ఏదో కంపెనీ వ్యవహారంమీద వచ్చిన మధు మూడు మాసాలుండి తర్వాత వెళ్ళి పోదాం అన్నాడు. 'ఎక్కడికి?' అన్న ప్రశ్న నే దిగమింగుకోవడం, నేను జీవితంలో అనుభవించిన యమ బాధ. మధుతో మారాంచేసి అక్కడే వుండి పోదాం అన్నాను. మధు ఇబ్బందిగా మరో మూడు మాసాలు గడిపాడు. ఈ లోపున అతనికి ఇంటినుంచి అనేక ఉత్తరాలు వస్తూ వుండేవి, బొంబాయిలో అన్నాళ్ళు వుండడానికి కారణం ఏమిటంటూ. మా మొదటి రోజుల్లో ఏదో సాకుతో వాటికి జవాబులు రాసే వాడు, ఆ విషయమై. తర్వాత తర్వాత ఉత్తరాలనిండా నా వల్ల తనెంతో బాధ అనుభవిస్తున్నట్టు రాసే వాడు కామోసు! తిరుగు టపాలో వాళ్ళింటినుండి నాకు తిట్ల వర్షం కురి పిస్తూండేవి, 'ఆ లంజ — ఆ బాపన ముండ' అని. మధు స్నేహితులు మా రూమ్‌కి వస్తూ వుండేవాళ్ళు. వాళ్ళతో నేను ఫ్రీగా మాట్లాడుతుండేదాన్ని. మగాడిగా మధుకది ఇష్టం వుండేది కాదు.

రోజూ రాత్రిపూట నన్ను వేదించుకు తినేవాడు, 'ఎంగిలి విస్తరలో భోం చేస్తున్నానని' అంటూ. నాకూ ఆత్మ గౌరవం వుంటుంది కదు పతీ! నేను వాడ్ని తిట్టేదాన్ని, ఒకొక్కప్పుడు రక్కేసేదాన్ని కూడ.

ఓ రోజు నేను లేచేసరికి నా పక్క మీద మూడువేల రూపాయలూ ఓ చీటీ కన్పించాయి. అందుకొని ఆ చీటీ చది వాను. 'నేను మా వూరు వెళ్ళిపోతు న్నాను. ఇక ఈ డబ్బుతో నీ ఇష్టం. నీ మధు' అని వ్రాసి వుంది. నవ్వు కున్నాను. మూడు వేలు పెట్టుకుని మధు ఫ్రెండ్స్‌కు మధు వస్తాడని చెప్తూ మూడు నెలలు గడిపాను. దినాలు గడిచి పోతున్నాయి. బ్రతుకుమీద ఓ మోస్త రుగా భయంలాంటిదేదో కల్గింది. మా వూరు వెళ్దాం అంటే అక్కడ నాకు బ్రతుకు వుండదని తెలుసు. అందుకే బొంబాయిలో స్థిరంగా వుండిపోదలి చాను. ఆ నిశ్చయం నా శీలాన్ని బలి కోరింది. కాలపు హోరుల్లో నిశ్శబ్దంగా ఆరు సంవత్సరాలు గడిచి పోయాయి. తర్వాత నేను గర్భ వతిని.........'

మొదట్లో గర్భాన్ని పోగొట్టుకుందికి ఏవో మందులు వాడుదాం అనుకున్నాను, కాని, నాతో విధి గెలవటం నాకు ఇష్టం లేదు. నేను వోడిపోకూడదు అని అనుకుంటూ ఓ పాపని కన్నాను. కన్న తర్వాత కూడ కర్కశంగా ప్రవర్తిద్దా మనుకున్నాను. కాని— పాప పెద్ద కళ్లు— పాప ముద్దు ముఖం—పాప అమాయి కంగా ఏడ్చే ఏడుపూ, దాన్ని బ్రతికిం

చాయి. నన్ను సంఘం మీదకు వుసి గొలిపాయి. దాని పేరే సీత. ధైర్యంతో సీతను అయిదేళ్ళు పెంచుకొచ్చాను. దానికి ఎనిమిదో ఏడు వచ్చింది. నాలో భయం ఆవహించింది నరనరాల్లో వణుకు పుట్టుకొచ్చింది.

రాత్రి ఏ పదింటికో పదకొండింటికో నే నింటి కొచ్చేవరకూ తెలివిగా వుండేది. ఆ సమయంలో దాన్ని పలకరించాలంటే భయం-దాన్తో నవ్వాలంటే సిగ్గు. రాత్రిపూట నిద్ర పట్టేది కాదు నాకు. నన్ను పిచ్చి ప్రశ్న లడిగేది. 'అమ్మా! ఇంత రాత్రివరకూ ఎక్కడుంటావ్? అమ్మా! నీ గురించి ఎందుకలా మామయ్యలు ఇల్లు తెగ తొక్కేస్తారు? అమ్మా! ఆ పెద్ద మీసాలున్న మామయ్య నిన్నెందుకలా కోపడ్తాడు? అంటూ. వాటికి జవాబులు చెప్పలేక నాలో నేను పడే బాధ పతీ? నీ కర్థం కాదు. చిన్నతనంలో ఎనిమిదవ ఏడు, జీవితంలో ఓ కర్వు లాంటిది. ఆ మలుపు నా కూతురి జీవితంలో సామాన్యంగానే తిరగాలి. ఏ ప్రత్యేకతా దాని కుండకూడదంటూ వెయ్యి దేవుళ్ళను ప్రార్థించేదాన్ని. ఇంటికొచ్చిన మగాళ్ళు దాన్తో అసహ్యంగా పరాచికాలాడుతుంటే...పతీ! నే చెప్పలేను ఆ బాధ......

తాగుబోతు తన కొడుకు తనలాగే తాగుబోతు కావాలని—తనలాగే అందరి చేత తిట్లూ దెబ్బలూ కాయాలని కొరడు. అలాగే నేనూను. అలా కోరుకోవటంలో తప్పుందా పతి! ఇలాగే వో సంవత్సరం గడిచిపోయింది.

సీతకు అన్నీ తెలుస్తున్నాయి, సినిమాలంటోంది. షికార్లంటోంది. ఫాషన్లంటోంది. దాని జీవితంలో నా జీవితం ప్రతిబింబిస్తున్నట్లయింది. నా మెదడులో ఖడ్గాలు. నా హృదయంలో ఒక్కసారి సప్త సముద్రాలూ పోటెత్తుతున్నట్టు బాధ......నా కళ్ళల్లో ఓ కంటి ముందు ఏడుస్తున్న నాన్న, మరో కంటి ముందు గగ్గోలు పెడ్తున్న అమ్మ. గుండెల్లో నా పిచ్చితల్లి సీత. భయం...భయం...భయం... విధితో పోరాడి ఓడిపోయానంటూ సీతకోసం సీతతో మా వూరు వెళ్ళాను. ఈ పదహారు సంవత్సరాలలో మా ఇంట్లో చాలా మార్పు వచ్చింది. నాన్నగారు చనిపోయారు. అమ్మ సన్నగా చచ్చేటట్టు వుంది. వున్న అయిదుగురు ఆడపిల్లల్లో ఎవ్వరికీ పెళ్ళిళ్లు కాలేదు. నన్ను చూసి అందరూ 'బొంబాయక్కా' అంటూ సంబరపడ్డారు. అందరూ నన్ను తరచి తరచి చూస్తున్నారు. సారీ! నన్ను కాదు, నా చీరెల్ని, నా చెవి రింగుల్ని, నా గాజుల్ని, నా మెడలో వున్న పూసల గొలుసునీ, అంతే! అదురు పుట్టింది. ఆ నరకంలో వుండలేకపోయాను. అమ్మ నడిగాను,

పతి ఎక్కడుంటున్నాడని. ఫలానా అని చెప్పి, నీకు పెళ్ళయిందని, ఇద్దరో ముగ్గురో పిల్లలని కూడ చెప్పింది. రాత్రికి రాత్రే లేచి ఇక్కడికి వచ్చాను.

పతీ! నీకన్నీ తెలుసు. కష్టం - సుఖం-- పాపం - పుణ్యం -అనురాగం- అవమానం. ఎందుకంటే నువ్వు రచయితవి. నాకున్న పరిజ్ఞానంలో డి. హెచ్. లారెన్స్ అన్నట్టు —ఒక రచయితకి వున్నంత విశాల దృక్పథం ఎవరికీ వుండదట. నిన్ను పొగడటం కాదు పతీ! నువ్వు నన్ను బాగా అర్థం చేసుకోగలవని - నా సీతను – నా చిట్టి తల్లిని ఆదరించగలవనీ ఆశిస్తున్నాను.

చూడు పతీ! నేనింతవరకూ ఏమీ నిన్ను అర్థించలేదు. చలాకీ అనుకో, ఆడంబరం అనుకో, గర్వం అనుకో, లేకపోతే దురదృష్టం అనో, విధి అనో అను. నా ప్రవర్తన నన్ను నిలువునా కాల్చి కరిగించేసింది. తల్లి చేసిన తప్పుకి పిల్ల శిక్షార్హురాలు కాదు.

ఆలోచించు పతీ! కనీసం నామీద జాలి చూపించు. ఈ అభాగ్యురాలి కూతుర్ని ఆదరించు. నీ నిర్ణయం చెప్పు. నా బంగారు బొమ్మ భవిష్యత్తును ఏం చెయ్యదలిచావు?" కమల కంఠం సముద్ర తరంగాలుగా ఘోష పెట్టింది.

పతికి అప్పటి అక్కడి వాతావరణం ఇరుకుగా వున్నట్టనిపించింది. ఇబ్బంది పెడ్తున్నట్టనిపించింది. తొందరపడి ఏ నిర్ణయాన్నీ తీసుకోడతను.. అదే అతనిలో వున్న ప్రత్యేకత.

కమల అతని కడుపులో ముఖం దాచుకుంది. బాధపడుతూ విలపిస్తోంది. అప్రయత్నంగా పతి చేతులు ఆమెను నిమరసాగాయి. వెల్లకిలా పడుకుని ఆ చేతుల్ని గుండెమీదకు చేర్చుకుంది కమల.

"కమలా! నీలో నటన ఎక్కువ కదూ?"

"అవును పతీ! నేను నటినేం! నేను నటిస్తానేం! నా జీవితం నటన కదూ?" అంటూ విసురుగా లేచి, ఏడుస్తూ, గట్టమ్మట పరుగెత్తింది కమల. "కమలా" కేక వేస్తూ ఆమె వెంట పరుగెత్తాడు పతి, దీపాన్ని పట్టుకుని.

కొంత దూరంలో కాళ్ళు తడబడి సత్తువ లేనట్టుగా పడిపోయిందామె. దరిచేరి ఆమెను ఒడిలోనికి తీసుకున్నాడు పతి. ఏడుస్తోందామె. ఆమెను తన హృదయానికి గట్టిగా హత్తుకున్నాడతను.

"కమలా! నన్ను క్షమించవూ" పతి కంఠం వణికింది

ఆమె అతని భుజాన్ని కరుచుకుని చంటిపిల్లలా ఏడుస్తూనే వుంది.

"కమలా! నువ్వెంత ఎదిగిపోయావో తెలుసా! చాలా ...... చాలా ...... ఎదిగిపోయావు. నీలో ఇప్పుడు మహా

పురుషులలో వున్నంత పవిత్రత వుంది. పవిత్రమైన తల్లి ప్రేమ వుంది. అన్నింటినీ మించి పరివర్తన వుంది. నువ్వు పవిత్రురాలివి కమలా! నువ్వు కర్పూరపు బొమ్మవి. నీ కూతురు సీత నా సంరక్షణలో నీ అంత ఎదుగుతుం..."

అతని పెదవుల్ని తన పెదవులతో సున్నితంగా అద్దుతూ కన్నీటితో చూసిందామె.

మల్లెమొగ్గల్లా జల్లు కురుస్తోంది. మలయమారుతంలా గాలి వీస్తోంది. ఆ రెండు హృదయాలూ ప్రకృతి విన్పిస్తున్న నిశ్శబ్ద సంగీతాన్ని ఆలకిస్తున్నాయి.

*   *   *

ఆ చలిగాలిలో వంటినిండా చీర కప్పుకుని - పతి పెట్టిన పసుపూ కుంకుమనూ గుండెకు హత్తుకుంటో గుమ్మం దాటుతున్న కమలని—"ఈ ప్రయాణం ఎక్కడికి" కంటూ ప్రశ్నించాడు పతి బాధగా

కోటి కాంతులతో అతని వైపు చూసిందామె.

"పవిత్రమైన కడలి తరంగాల మీదకి. స్వచ్ఛమైన నీలాకాశపుటంచులలోనికి. అనురాగాన్ని-ఆత్మీయతనీ-అనుబంధాన్ని కోరుకుంటో నీలాంటి మహనీయులను వెతుక్కుంటో పోతాను."

కిన్నెరలా కదిలింది కమల.

ఆమె వెళ్ళిన వైపే చూస్తున్న పతిని-గుంజి, ఆరాటంతో, ఆతృతతో అడిగింది కాంత—"ఏమిటండీ ఇదంతా! అర్ధరాత్రిపూట ఆమె రావడం ఏమిటి? మీరూ ఆవిడా పొలాల గట్లమ్మట కూర్చోవటం ఏమిటీ!? తెచ్చిన పిల్లని మన ఇంట్లో వదిలేసి ఆమె వెళ్ళిపోవడం ఏమిటి!!! నా చేత ఆమెకు పసుపు కుంకుమ ఇప్పించడం ఏమిటి! ఇంతకీ ఆమె ఎవరండీ???"

"నా మొదటిభార్య" అన్నాడతను హృదయపూర్వకంగా